

Sygn. akt IV U 105/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalański
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania J. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 22 grudnia 2014 r. Nr (...) - (...)

w sprawie J. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

I. oddała odwołanie od decyzji z dnia 22 grudnia 2014 r.,

II. zawarty w odwołaniu wniosek o przeliczenie emerytury przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w celu przeprowadzenia postępowania i wydania stosownej decyzji.

Sygn. akt IV U 105/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 grudnia 2014r., na podstawie art. 27 w zw. z art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił J. F. prawa do emerytury przewidzianej w art. 27 w zw. z art. 53 ustawy emerytalnej. W uzasadnieniu wskazano, że od 18.09.2002r. ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury. Po przyznaniu w/w emerytury wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Organ rentowy odmówił prawa do przyznania emerytury przewidzianej w art. 27 w zw. z art. 53 w/w ustawy, ponieważ po przyznaniu emerytury ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 30 miesięcy.

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony J. F., wskazując, że w jego ocenie wyszczególniona w decyzji z dnia 26.05.1986r. kwota 20840 zł jako podstawa wymiaru renty została zaniżona, stąd i otrzymywana obecnie emerytura jest odpowiednio niższa. Zdaniem wnioskodawcy w czasie pracy w Przedsiębiorstwie (...) w M. w latach 1965-1986 jako operator sprzętu ciężkiego uzyskiwał wysokie zarobki, dlatego ma wątpliwości, czy rzeczywiście prawidłowo

obliczono podstawę wymiaru renty, a następnie emerytury. Ubezpieczony wniósł o ponowne przeliczenie wysokości otrzymywanej przez niego emerytury (odwołanie, k. 1 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie podniesiono, że organ rentowy stoi na stanowisku, iż zaskarżona decyzja jest prawidłowa, a wysokość emerytury ustalona została na podstawie obowiązujących przepisów, zaś odwołanie nie wnosi do sprawy żadnych nowych dowodów faktycznych lub prawnych, które uzasadniałyby zmianę decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. F., ur. (...), od dnia 3.03.1986r. miał ustalone prawo do renty inwalidzkiej w związku z chorobą zawodową, a następnie do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową przysługującą na stałe. Od dnia 1 stycznia 1992r. wskaźnik wysokości podstawy renty wynosił 110,81%. Kwota bazowa renty obowiązująca na dzień 31.08.1996 r. wynosiła 666,96 zł. Decyzją z dnia 1.04.1998r. po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o zmianę stażu pracy do ustalenia wysokości renty uwzględniono 32 lata i 2 miesiące okresów składkowych.

W dniu 22 sierpnia 2002r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę, nie przedstawiając żadnych nowych dokumentów dotyczących okresów zatrudnienia. Decyzją z dnia 4.09.2002r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 31 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 18.09.2002r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru – 110,81%, kwotę bazową – 666,96 zł. Nadto wskazano, że podstawa wymiaru po waloryzacji od 1.06.2001r. wynosi 1401,18 zł, zaś od 01.06.2002r. – 1408,19 zł. Do ustalenia wysokości świadczenia uwzględniono 32 lata i 2 miesiące okresów składkowych. Świadczenie po waloryzacji od 1.06.1999r. do 01.06.2002r. wyniosło w dniu 18.09.2002r. – 893,91 zł. Decyzją z 4.09.2002r. organ rentowy ustalił ubezpieczonemu J. F. od dnia 18.09.2002r. uprawnienia do świadczeń w zbiegu, tj. do świadczenia rentowego i emerytalnego. Świadczenia kolejnymi decyzjami podlegały waloryzacji w odpowiednich okresach zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W dniu 5 grudnia 2014r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie emerytury, który zaskarżoną decyzją z dnia 22 grudnia 2014r. został rozpatrzony odmownie. Organ rentowy nie znalazł podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury przewidzianej w art. 27 w zw. z art. 53 ustawy emerytalnej, bowiem po przyznaniu emerytury w okresie od 18.09.2002r. wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 30 miesięcy.

Po przejściu na emeryturę w 2002r. ubezpieczony nie pracował, jak również nie odnalazł nowej dokumentacji pracowniczej (wyjaśnienia ubezpieczonego, k. 11v a.s.).

Powyższy stan faktyczny, ustalony przez Sąd w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego oraz na podstawie wyjaśnień ubezpieczonego, był w całości bezsporny pomiędzy stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 22 grudnia 2014r. podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione.

Stosownie do treści art. 31 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mężczyźni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949r., uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby zawodowej, mogą przejść na emeryturę po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli mają co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi podstawa wymiaru renty – w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następujących po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5 albo podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15. Jak stanowi ust. 2 pkt 1 w/w przepisu ust. 1 pkt 1 stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury.

Stosownie do treści art. 53 ust. 3 w/w ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 4 ustawy).

Wysokość emerytury zależy od dwóch elementów: części stałej (socjalnej) świadczenia, tj. 24% kwoty bazowej, oraz części indywidualnej zależnej od lat okresów ubezpieczenia (składkowych i nieskładkowych) i wysokości przychodów uzyskiwanych w przyjętym okresie ubezpieczenia (podstawa wymiaru). Kwota bazowa ustalana jest corocznie na podstawie art. 19 ustawy emerytalnej i obowiązuje od dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku kalendarzowego. Kwotę bazową, o której mowa w art. 19 ustawy ogłasza w formie komunikatu Prezes Głównego Urzędu Statystycznego (art. 20 ustawy).

W rozumieniu przepisu art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej przy obliczaniu emerytury - której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru ustalonej dawniej renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 21 ust. 1 pkt 1) lub emerytury (art. 21 ust. 2 pkt 1) - stosuje się kwotę bazową ostatnio (czyli pierwotnie) przyjętą do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie świadczenie podwyższa się, przy uwzględnieniu wszystkich terminów waloryzacji, do dnia nabycia prawa do emerytury. Aktualną kwotę bazową przyjmuje się tylko wtedy, gdy ubezpieczony - po nabyciu uprawnień do świadczeń (tj. renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury), których podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury - podlegał co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub emerytalnemu i rentowym. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 10 września 2009r., I UZP 6/09, (OSNPUSiSP 2010, nr 5-6, poz. 72) nową kwotę bazową, z zastrzeżeniem wykazania 30-miesięcznego podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury stanowi podstawa wymiaru poprzedniej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu emerytury (art. 21 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 1). Brak jest zatem podstawy prawnej, która pozwalałaby przyjąć nową kwotę bazową do obliczenia podstawy wymiaru nowej (kolejnej) emerytury. Uzyskanie pierwszej emerytury łączy się z zastosowaniem określonej kwoty bazowej do ustalenia jej podstawy wymiaru i dalej emerytura powiązana jest z tą podstawą wymiaru emerytury. Podstawy tej nie zmienia przepis art. 53, w oparciu o który oblicza się później ustalaną emeryturę. Innymi słowy, przepisy ust. 3 i 4 nie dotyczą zmiany kwoty bazowej w podstawie wymiaru emerytury. Przepis art. 53 ust. 4 wymaga tylko zmiany kwoty bazowej w części socjalnej emerytury, gdy zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 3 i 4 w związku z ust. 1 pkt 1).

Możliwość uwzględnienia nowej kwoty bazowej do tzw. „części socjalnej” świadczenia istnieje tylko wówczas gdy po nabyciu prawa do świadczenia zainteresowany podlega przez okres co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu. Zwrot „po nabyciu prawa do świadczenia” nie oznacza każdego dowolnie wybranego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, ale tylko okresu przypadającego pomiędzy nabyciem prawa do wcześniejszej emerytury a nabyciem prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Przepis art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej nie stanowi samoistnej podstawy do obliczenia wysokości emerytury, ale jest związany

z ustaleniem prawa do świadczenia, zatem tylko przy ustalaniu prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym jest możliwe zastosowanie tego przepisu (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 14 marca 2013r., III AUa 88/13, LEX nr 1289790; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28 czerwca 2012r., III AUa 430/12, LEX nr 1217820; uchwała SN z dnia 14 czerwca 2006r., I UZP 3/06, OSNP 2007/1-2/22).

Sądowe postępowanie odwoławcze ma charakter kontrolny, co oznacza, że jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem, w aspekcie formalnym i materialnym, decyzji organu rentowego z uwzględnieniem stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania rozstrzygnięcia zaskarżonego odwołaniem. Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do Sądu, gdyż Sąd, rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego, rozstrzyga o zasadności odwołania w granicach wyznaczonych zakresem samego odwołania oraz treścią zaskarżonej decyzji.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy należy wskazać, że dokonując oceny odwołania J. F. od decyzji organu rentowego z dnia 22 grudnia 2014r., to treść w/w decyzji wyznacza maksymalne granice rozpoznania sprawy, przy czym decyzja ta odmawia wnioskodawcy prawa do emerytury przewidzianej w art. 27 w zw. z art. 53 ustawy emerytalnej. W niniejszej sprawie bezsprzecznie ubezpieczony od dnia 18 września 2002r. uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 31 pkt 1 ustawy emerytalnej. Powszechny wiek emerytalny w odniesieniu do mężczyzn urodzonych do dnia 31 grudnia 1947r. wynosi co najmniej 65 lat (art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy emerytalnej). Jak wskazuje się w orzecznictwie emerytura przyznana po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji gdy ubezpieczony był uprawniony do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznanej po raz pierwszy. W art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej jest bowiem mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia – emerytury – w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru przy zastosowaniu art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej. Okoliczności niniejszej sprawy jednoznacznie wskazują, że pomiędzy nabyciem prawa do wcześniejszej emerytury a nabyciem prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, tj. w okresie po 18.09.2002r., ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Jak wyjaśnił sam ubezpieczony, po przejściu w 2002r. na emeryturę nie pracował, jak również nie odnalazł nowej dokumentacji pracowniczej. Skoro ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 30 miesięcy po uzyskaniu prawa do wcześniejszej emerytury, to nie można było wobec niego zastosować art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej i dokonać obliczenia wysokości emerytury w tzw. części socjalnej z przyjęciem aktualnie obowiązującej kwoty bazowej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie od decyzji z dnia 22 grudnia 2014r. polegało oddaleniu.

Zakaz rozstrzygnięcia przez sąd o roszczeniach ubezpieczonego, co do których organ rentowy nie wypowiedział się w decyzji, stanowi konsekwencję orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłącznie w przedmiocie objętym postępowaniem przed organem rentowym. Stąd, jeżeli po wniesieniu odwołania od decyzji zostanie zgłoszone nowe żądanie (czy to w odwołaniu, czy też w toku postępowania sądowego), sąd nie może go rozpoznać i zobowiązany jest je przekazać do rozpoznania organowi rentowemu.

W niniejszej sprawie ubezpieczony w złożonym odwołaniu kwestionuje wysokość otrzymywanej emerytury, podnosząc, że – w jego ocenie – wysokość obecnie otrzymywanej emerytury została zaniżona. Ubezpieczony powziął wątpliwość, czy słusznie obliczono podstawę wymiaru renty, a następnie emerytury w odniesieniu do całokształtu jego pracy zawodowej. Stosownie do treści art. 109 ust. 1 ustawy emerytalnej na wniosek emeryta wysokość emerytury określonej w art. 53 ulega ponownemu ustaleniu na zasadach określonych w art. 110-113. Ubezpieczony może zatem domagać się ponownego obliczenia wysokości emerytury w trybie art. 110, który w ust. 1 stanowi, że wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub

ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Z uwagi na powyższe zawarty w odwołaniu wniosek ubezpieczonego o przeliczenie emerytury, na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc, Sąd przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w celu przeprowadzenia postępowania i wydania stosownej decyzji.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji wyroku.